

Kaunas – antrasis pagal dydį Lietuvos miestas, įsikūręs šalies centre, didžiausių Lietuvos upių – Neries ir Nemuno santakoje, apsuptoje Žaliakalnio, Aleksoto ir Šilainių kalvų. Kaune gyvena šiek tiek daugiau nei 10 proc. visų šalies gyventojų, net 93 proc. jų – lietuviai, todėl miestas pagrįstai vadinamas pačiu etniškiausiu šalies ar net Baltijos šalių didmiesčiu. Senasis Kaunas išsaugojo viduramžių miesto struktūrą. Didžiausia miesto puošmena yra gotikos ir renesanso stilių statiniai, o apylinkėse traukos centrais yra tapę įspūdingi baroko architektūros statinių kompleksai.

Kauno atsiradimas ir klestėjimas susijęs su upių vandens keliais, kurie VIII–XII a. buvo tapę svarbia vikingų prekybos arterija. Tačiau rašytiniuose šaltiniuose Kauno vardas pirmą kartą paminėtas tik 1361 m. kryžiuočių heroldo Vygando Marburgiečio kronikoje, ordinui besiruošiant pulti prie Neries pastatytą mūrinę pilį. Miestas ėmė sparčiau augti po 1408 m., kai Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas Magdeburgo teisės pagrindu Kaunui suteikė savivaldą. 1440 m. Kaunui, vienam pirmųjų miestų Lietuvoje, buvo suteikta teisė rengti turgus. XV a. pr. pagal tipišką stačiakampį viduramžių Vakarų Europos miestų planą buvo suplanuota miesto Rotušės aikštė. Dėl palankios vietos – vandens transporto kelių Nerimi ir Nemunu, Kaunas greitai tapo svarbiu Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės prekybos bei amatų centru.

Kauno pilyje rezidavo valdovo skirtas seniūnas, administruojantis Kauno pavieta. Pilyje rinkdavosi Kauno pavieto bajorų seimas. 1441–1532 m. Kaune veikė Hanzos kontora, Anglijos, Olandijos ir net Venecijos pirklių faktorijos. Mieste buvo įsikūrusi nemaža vokiečių kolonija, kurios rankose buvo sutelkta didelė Kauno prekybos dalis, tačiau Kauno pirklių prašymu, užsienio pirklių veiklą riboja 1492 m. valdovo Aleksandro suteikta privilegija, kuria buvo įteisinta kauniečių tarpininkavimo ir prekybos teisių viršenybė.

Nuo 1408 m. Kaunas išaugo į klestintį europinį miestą, turėjusį daug mūro namų ir net mediniais vamzdžiais tekėjusį vandentiekį. XVI–XVIII a. mieste veikė 23 amatininkų cechai, 1542 m. pradėta statyti naujoji miesto rotušė, veikė muitinė, Pilies (baudžiamųjų bylų) bei Žemės (civilinių bylų) teismai. Kauniečiai, gavę platų teisinį ir mokesčių imunitetą, sukūrė stiprią bendruomenę, amžininkų ji buvo vadinama *Respublica Caunensis* – Kauno Respublika.

1569 m. susikūrus Lietuvos – Lenkijos valstybei Kaunas ne tik išsaugojo savo reikšmę, bet ir buvo laikomas vienu iš svarbiausių ekonominių bei prekybinių federalinės valstybės miestų. 1574 m. karaliaus Henriko Valua privilegijoje jis pavadintas šalies pasididžiavimu.

XVII a. pr. pradėta statyti miesto siena, nors dėl miestą užgriuvusių bėdų ji taip ir nebuvo baigta. XVII a. II p. Kaune, tuometiniame Vilijampolės miestelyje, pradėjo kurtis žydai. Čia pastatyta barokinė mūrinė sinagoga, veikė kachalas (žydų bendruomenės savivaldos organas). Visame pasaulyje garsėjo ješibotas – žydų rabinų seminarija, kurioje studijavo ne tik Lietuvos, bet

1000

LIETUVOS

BANKAS
1000

BANKNOTAS

1000

LIETUV

TU

1000

LIETUVOS PADIŠIMAS
KAMINIS LITŲ

